

Sygnatura akt I C 1280/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 26-05-2015 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Kinga Śliwińska – Buśkiewicz

Protokolant: Katarzyna Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 12-05-2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w G.

o nakazanie

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.221 zł (jeden tysiąc dwieście dwadzieścia jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Kinga Śliwińska-Buśkiewicz

Sygn. akt I C 1280/14

UZASADNIENIE

Powód D. S. wniósł przeciwko pozwanej (...) S. A. z/s w G. pozew o nakazanie pozwanej, by ta zmieniła usytuowanie infrastruktury elektroenergetycznej na nieruchomości powoda położonej w K. przy ul. (...) ozn. nr geod. (...) o pow. (...) ha, dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...) i przeniosła linię energetyczną na obrzeża w/w nieruchomości.

W uzasadnieniu wskazał, że jest właścicielem w/w nieruchomości. W drugiej połowie lat 80- tych pozwana wybudowała na nieruchomości powoda linię energetyczną, której pas techniczny przebiega na całej długości działki 100 metrów, na szerokości 15 metrów i oparta jest na 6 słupach. Nieruchomość zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest na działalność gospodarczą. Powód podjął próbę ugodowego zażegnania sporu i w tym celu wezwał pozwaną do próby ugodowej. Pozwana jednakże odrzuciła możliwość zawarcia ugody. Linia energetyczna, a szczególnie jej przebieg nie jest trwale powiązany z gruntem powoda, zatem istnieje techniczna możliwość zmiany przebiegu linii. Zdaniem powoda pozwana wskutek nieracjonalnego uporu naraziła powoda dotychczas na straty finansowe przekraczające 200.000 zł. W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznała, że na nieruchomości stanowiącej własność powoda, oznaczonej nr geodezyjnym (...), położonej w miejscowości P. przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV relacji GPZ K. P.-B. i relacji GPZ K. P.-R.. Ustosunkowując się do żądania powoda, pozwana podniosła zarzut zasiedzenia służebności gruntowej względem nieruchomości powoda, polegającej na korzystaniu z trwałego, widocznego urządzenia w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia. Zasiedzenia tego dokonał Skarb Państwa, jako podmiot na rzecz którego działali poprzednicy prawni pozwanej. Wraz z przekazywaniem mienia Skarbu

Państwa przekazywana była również służebność przysługującej nieruchomości władnącej względem nieruchomości powoda.

Sąd ustalił, co następuje:

Na podstawie danych programowych ze stycznia 1980 r. dokonano rozbudowy sieci elektroenergetycznej obejmującej Miasto K. oraz przyległe gminy. Dotychczas tereny te były zasilane z istniejącego GPZ (...)/15kV K.- N., liniami napowietrznymi i kablowymi 15 kV. Ze względu jednak na wzrost obciążenia wymienionej stacji i ze względu na rozwój miasta i okolic postanowiono wybudować drugi GPZ (...)/15 kV K.- P. w tzw. K. lewobrzeżnym. Prace zgodnie z projektem miały obejmować dwa etapy. Pierwszy etap był zaplanowany na rok 1980 i przewidywał budowę 6,9 km linii napowietrznych 15kV o przekroju 3x70 cm² AFL. Drugi etap zaplanowano na rok 1981 r, i przewidywał on m. in. budowę ogółem 6,8 linii napowietrznych SN 15 kV oraz 5,9 km linii kablowych. Protokołem nr (...) z dnia 09.04.1982 r. dokonano odbioru linii relacji GPZ K.- R. i GPZ K.- B.. Następnie w dniu 26.04.1982 r. miała miejsce próba profilaktycznej izolacji elektroenergetycznej w/w linii kablowej.

(dowód: dane programowe z 1980 r. 23- 24, protokół odbioru nr (...) k. 27, protokół nr (...) k. 28, zeznania świadka P. G. k. 69v)

Na działce powoda nie znajduje się linia kablowa. Przez nieruchomość biegnie linia napowietrzna.

(dowód: zeznania świadka P. G. k. 69v, zeznania powoda 135v)

Podmiotem odpowiedzialnym za budowę sieci elektrycznej w K. obręb P. był Zakład (...) w K., który na skutek zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki oraz Zarządzenia Dyrektora Zakładów (...) został z dniem 1 stycznia 1969 r. włączony do Zakładów (...) w P..

(dowód: księga pamiątkowa energetyki k.k. 36v)

Na podstawie zarządzenia nr 14 wydanego przez Naczelnego Dyrektora Zakładów (...) w dniu 1 czerwca 1978 r. Zakład (...) rozpoczął działalność według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego.

(dowód: zarządzenie nr (...)k. 37- 38)

W 1985 r. nastąpiła zmiana nazwy Zakładów (...), w skład którego wchodził Zakład (...)na (...) Przedsiębiorstwo Państwowe w P.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w P.k. 39)

Minister Przemysłu zarządzeniem z dnia 16 stycznia 1989 r. nr (...) w drodze podziału (...) w P., na bazie zakładu (...) utworzył samodzielne przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...).

(dowód: zarządzenie nr (...)/ (...)/(...) k. 40- 41)

W drodze zarządzenia nr (...), a następnie aktu notarialnego z dnia 12 lipca 1993 r. nastąpił podział i przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – Zakład (...) S.A. z siedzibą w K..

Postanowieniem Sądu Rejonowego w K. V Wydział Gospodarczy Zakład (...) został wykreślony z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

(dowód: zarządzenie (...) k. 51, akt notarialny k. 44- 50, postanowienie Sądu Rejonowego w K.k. 42, postanowienie Sądu Rejonowego w K.k. 43)

Zakład (...) S.A. zmienił nazwę na (...) S.A. z siedzibą w K., a następnie w drodze uchwały z dnia 26 listopada 2004 r. w ramach połączenia spółek energetycznych dokonane zostało przeniesienie całego majątku spółki (...) S.A. na spółkę przejmującą (...) S.A. z siedzibą w G..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w K.k. 53, postanowienie Sądu Rejonowego w P.k. 54)

(...) S.A. z siedzibą w G. została przekształcona w (...) S.A. z siedzibą w G., ta zaś w (...) S.A. z siedzibą w G..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w G.k. 55- 57)

Na podstawie umowy darowizny z dnia 27 lutego 2009 r. powód uzyskał własność nieruchomości położonej w K., obręb P. ozn. nr geod. (...). W trakcie użytkowania linii elektrycznej, od dnia wybudowania nie były dokonywane żadne jej modyfikacje. Przeprowadzono jedynie okresowe prace konserwatorskie wynikające ze zużywania się elementów konstrukcji, a także naprawy podyktowane pojawiającymi się awariami.

(dowód: odpis księgi (...)k. 4-6 akt I C 1071/14, zeznania powoda k. 135v)

W dniu 06.08.2013 r. powód wezwał (...) S. A. Oddział w K. do zawarcia ugody, która miała polegać na tym, że w/ w spółka miałaby zapłacić mu 67.088 zł z tytułu odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości ozn. nr geod. (...) o pow. (...) ha położonej w P. miasto K. za okres 10 lat; kwotę 138.738 zł z tytułu ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomości powoda w P. ozn. nr geod. (...); przeniesienia linii energetycznej w sposób umożliwiający jej użytkowanie zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego. Do zawarcia ugody nie doszło.

(dowód: akta Sądu Rejonowego w K.I Co 3883/13)

Między powodem a (...) S. A. Oddział w K. toczyło się postępowanie o tożsamym przedmiocie, co niniejszy proces. Postanowieniem Sądu Rejonowego w K.z dnia 02.06.2014 r. w sprawie o sygn. akt I C 1071/14 pozew został odrzucony.

(dowód: akta Sądu Rejonowego w K.I C 1071/14)

Dowody, w oparciu o które ustalono stan faktyczny sprawy Sąd uznał za wiarygodne.

Autentyczność ani prawdziwość, jak również fakt złożenia oświadczeń woli o treści wskazanej w dokumencie nie zostały przez żadną ze stron postępowania zaprzeczone. Sąd nie znalazł podstaw, aby zakwestionować je z urzędu. Tym samym ww. dokumenty zostały uznane za wiarygodne, a ze względu na zawarte w nich informacje - za istotne dla ustalenia stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Zeznania świadka P. G. obdarzono walorem wiarygodności, gdyż były spójne, logiczne i korespondowały ze zgromadzonym materiałem dowodowym w postaci dokumentów, tj. w szczególności protokołu odbioru linii. Świadek jednocześnie wskazał, że likwidacja słupów znajdujących się na nieruchomości powoda byłaby wysoce kosztowna, a sama organizacja tego przedsięwzięcia w zakresie pozyskania niezbędnych dokumentów zajęłaby około 1 roku. Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom świadka B. S. w zakresie w jakim twierdziła, że linia energetyczna powstała w 1983 r. Świadek nie była pewna co do tej daty, a przede wszystkim pozostaje to w sprzeczności z dokumentami, tj. protokołem odbioru wykonanej linii, który datowany jest na kwiecień 1982 r.

Z tych samych powodów, co do tych samych okoliczności Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom powoda.

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z wizji nieruchomości, ze względu na jego nieprzydatność dla niniejszego postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Istota niniejszej sprawy wymaga w pierwszej kolejności ustalenia czy pozwana, zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez nią w trakcie procesu zasiedziała względem nieruchomości powoda prawo służebności

gruntowej odpowiadające służebności przesyłu. Dalsze rozważania, obejmujące zasadność zgłaszanego przez powoda roszczenia warunkowane są brakiem prawa do dysponowania przez stronę pozwaną przedmiotową nieruchomością, co wynika z faktu, że zgłaszane przez powoda roszczenia mają charakter roszczenia negatoryjnego.

Instytucja zasiedzenia służebności gruntowej uregulowana została w treści art. 292 k.c. W jej świetle służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. W pozostałym zakresie do zasiedzenia służebności gruntowej stosuje się odpowiednio przepisu o nabyciu własności przez zasiedzenie. Okres potrzebny do nabycia służebności wskazuje treść odpowiednio stosowanego art. 172 k.c. W zależności od tego czy posiadacz korzysta ze służebności w dobrej czy w złej wierze wynosi on dwadzieścia albo trzydzieści lat - w niniejszej sprawie stosować należy k.c. w brzmieniu obowiązującym po wejściu w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321), albowiem zgodnie z art. 9 powołanej ustawy do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie.

Kwestią wymagającą wyjaśnienia, a związaną z biegiem zasiedzenia w niniejszej sprawie pozostaje okoliczność podniesiona przez powoda, czy możliwe jest doliczenie okresu posiadania służebności przez przedsiębiorstwo państwowe posiadające przed dniem 1 lutego 1989 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. z 1989 r. Nr 3, poz. 11), znoszącej zasadę jednolitej władzy państwowej, do okresu posiadania biegnącego po tym dniu.

Odpowiedzi na powyższe pytanie udziela prawidłowe zrozumienie ww. zasady. Otóż zasada jednolitego funduszu własności państwowej oznaczała, że państwowa osoba prawna nie mogła przeciwstawić Skarbowi Państwa jakichkolwiek własnych uprawnień, jednakże w stosunkach zewnętrznych z osobami trzecimi miała pozycję taką jak właściciel. W konsekwencji wszelkie roszczenia, jakie powstawały ze względu na składniki mienia państwowego pozostające w zarządzie państwowej osoby prawnej, realizowała w imieniu własnym ta osoba (zob. uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 16 października 1961 r., sygn. I CO 20/61, OSN 1962/II/41; postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1963 r., sygn. I CR 336/63, OSNCP 1964/11/223; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1984 r., sygn. III CZP 28/84, OSNCP 1985/1/11). Stąd też o ile w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością, powinno być uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości niezależnie od tego, czy była to nieruchomość państwowa. Stanowisko takie potwierdza również aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, w świetle którego **korzystanie przez przedsiębiorstwo państwowe z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej, prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej przed dniem 1 lutego 1989 r. stanowiło podstawę do nabycia tej służebności przez Skarb Państwa** (uchwała Sądu Najwyższego z 22 października 2009 r., sygn. III CZP 70/09, OSNC 2010/5/64).

Wobec wcześniejszych rozważań nie może więc budzić wątpliwości fakt uznania, że przedsiębiorstwo państwowe przed 1 lutego 1989 r. było posiadaczem samoistnym służebności nieruchomości (jako Skarb Państwa), zaś okres jego nieprzerwanego posiadania prowadzić może do zasiedzenia, bądź też podlega doliczeniu do okresu posiadania następcy prawnego, zgodnie z odpowiednio stosowanym art. 176 § 1 k.c.

Poprzednik prawny pozwanej pozostawał posiadaczem samoistnym w złej wierze. Posiadaczem takim jest bowiem ten, kto wie albo wiedzieć powinien na podstawie towarzyszących okoliczności, że nie przysługuje mu prawo własności (por. St. Rudnicki, G. Rudnicki Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga druga. Własności i inne prawa rzeczowe. Warszawa 2011 str. 397, A. Cisek [w:] E. Gniewek (red.) Kodeks cywilny. Komentarz. Warszawa 2008 str. 375). Wykonujące uprawnienia posiadacza przedsiębiorstwo energetyczne wiedziało, że nie przysługuje mu prawo rzeczowe względem nieruchomości, z której korzystało poprzez jej zajęcie w drodze posadowienia linii elektroenergetycznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008 r., sygn. II CSK 346/08, LEX nr 484714).

Bieg terminu zasiedzenia rozpoczyna się od dnia przystąpienia przez samoistnego posiadacza służebności gruntowej do jej wykonywania, tzn. do korzystania z urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1967 r., sygn. III CZP 12/67, OSNCP 1967/12/212 oraz S. Rudnicki, G. Rudnicki Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga druga. Własności i inne prawa rzeczowe, Warszawa 2011, str. 541).

Poprzednik prawny pozwanej nabył użytkowanie wieczyste nieruchomości władnącej od Skarbu Państwa z dniem 5 grudnia 1990 r. z mocy prawa, zgodnie z treścią ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1991 r. Nr 79, poz. 464), co potwierdziła decyzja Wojewody (...) z dnia 12 marca 1996 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2003 r., sygn. V CKN 1800/00, OSNC 2004/5/87). Nieruchomością tą pozostaje nieruchomość położona w K.- C., dla której Sąd Rejonowy w K. Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) - Główny Punkt Zasilania K.- C., do której to przyłączone są urządzenia energetyczne posadowione na nieruchomości powoda.

W niniejszej sprawie przedsiębiorstwo państwowe reprezentujące Skarb Państwa przystąpiło do korzystania z przedmiotowej sieci energetycznej w dniu 26 kwietnia 1982 r. Na rzecz Skarbu Państwa korzystało z niej do dnia 5 grudnia 1990 r., kiedy to nastąpiło przeniesienie z mocy prawa własności nieruchomości władnącej z mienia Skarbu Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w K.. Następnie przedsiębiorstwo to uległo komercjalizacji.

Spółka poprzedzająca pozwaną weszła w prawa skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2002 r., sygn. III CZP 71/02, Wokanda 2003 nr 6 str. 1), a pozwana zgodnie z przepisami k.s.h. na skutek połączenia stała się następczynią prawną poprzedzającej spółki.

Po okresie 30 lat nieprzerwanego korzystania z urządzeń przesyłowych, tj. w dniu 27.04.2012 r., pozwana zasiedziała służebność gruntową względem nieruchomości powoda, która to służebność w swojej treści odpowiada służebności przesyłu. Tym samym, wobec powyżej poczynionych ustaleń należy stwierdzić, że pozwana posiada skuteczny wobec powoda tytuł prawny (służebność gruntową) do korzystania z nieruchomości powoda w swej treści odpowiadający służebności przesyłu. Determinuje to niemożność uwzględnienia przedstawianych przez powoda roszczeń, skutkując koniecznością oddalenia powództwa jako niezasadnego – co też Sąd uczynił w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie treści art. 98 k.p.c., w świetle którego strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowej obrony. Wobec powyższego w punkcie 2 wyroku Sąd, z uwagi na fakt, że powód przegrał proces w całości obciążył go kosztami obrony pozwanej. Koszty te w łącznej wysokości 1.221 zł objęły: kwotę 1.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwotę 4 zł tytułem opłat kancelaryjnych poniesionych w toku procesu. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego przyjęta przez Sąd odpowiada stawce przewidzianej w § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

SSR Kinga Śliwińska – Buśkiewicz